

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/21/2024
Identifikačné číslo spisu: 1720201589
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1720201589.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. I. O., K., narodeného X. Z. XXXX, G., N. X, zastúpeného advokátskou kanceláriou Hriadel-Heger & Partners s.r.o., Bratislava, Odborárska 21, IČO: 51 643 359, proti žalovanej Z. S. H. X., K., narodenej X. Z. XXXX, J., P. XXA, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Rolandom Kočiščákom, Nitra, Farská 12, o zaplatenie sumy 100.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/32/2021, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/13/2023 z 27. júla 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenu Okresnému súdu Pezinok (neskôr postúpenou Okresnému súdu Nitra) dňa 18. septembra 2020 domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu celkovo sumu 392.500 eur spolu so zmluvnými úrokmi vo výške 4 x 5000 eur, príslušenstvom a náhradu trov konania, titulom prostriedkov poskytnutých na základe zmlúv o pôžičkách. Žalobný petit viackrát upravoval a čiastočne vzal späť, podaním zo 04. mája 2022 upravil petit, keď požadoval, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 100 000 eur od 10. októbra 2020 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Okresný súd Nitra rozsudkom č. k. 16C/32/2021-349 z 19. septembra 2022 výrokom I. pripustil zmenu petitu a rozhodoval o nasledovnom žalobnom petite: Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu vo výške istiny 100 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 100 000 eur od 10.10.2020 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od dňa právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. konanie v časti o zaplatenie dohodnutého zmluvného úroku vo výške 5 000 eur od 01.12.2016 do zaplatenia zastavil. Výrokom III. v zastavujúcej časti priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania, o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Výrokom IV. žalobu v celom rozsahu zamietol. Výrokom V. priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške náhrady trov

konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku v bode 38. uviedol, že zmluva o pôžičke je neformálnou, ale reálnou zmluvou, ktorá vyžaduje odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, a to buď bezhotovostným spôsobom na účet dlžníka, alebo odovzdaním krátkou cestou. Ide o právny úkon, pre ktorý zákon nevyžaduje osobitnú právnu formu. Nemusí mať písomnú formu, možno ju uzavrieť ústne, aj konkludentným spôsobom. Pojmovými znakmi zmluvy o pôžičke je prenechanie druhovo určených vecí na voľné nakladanie, dočasnosť právneho vzťahu, povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a obvykle aj doba splatnosti. Zmluva o pôžičke je asynalagmatickou zmluvou, čo je dané predovšetkým jej reálnym charakterom. Dlžníkovi vyplýva povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a veriteľovi vyplýva povinnosť tieto veci prevziať. Povinnosť veriteľa odovzdať predmet pôžičky a povinnosť dlžníka predmet pôžičky prevziať zo zmluvy o pôžičke neplynie, pretože zmluva vznikne až uskutočnením reálneho odovzdania a prijatia. Dlžník a veriteľ teda nie sú navzájom v synalagmatickom postavení. Preto, ak došlo len k dohode zmluvných strán o podstatných náležitostiach zmluvy o pôžičke, ale k odovzdaniu predmetu pôžičky nedošlo, nemožno sa s úspechom domáhať, aby veriteľ plnil z titulu zmluvy o pôžičke, pretože zmluva nevznikla (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/238/2010).

2.2. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že uzavreli zmluvu o pôžičke, a to 30. novembra 2016 na základe ktorej mal žalobca v pozícii veriteľa prenechať druhovo určené veci - v predmetnom prípade finančné prostriedky vo výške 100.000 eur žalovanej ako dlžníčke. Z článku II. zmluvy o pôžičke („spôsob poskytnutia peňazí“), rezultovala dohoda strán o tom, že peňažné prostriedky v uvedenej výške boli poskytnuté dlžníkovi pred podpisom zmluvy v hotovosti. Dlžník zároveň svojim podpisom potvrdzuje prevzatie sumy uvedenej v článku I. zmluvy o pôžičke najneskôr do 30. novembra 2016. Medzi stranami však bolo sporné, či skutočne, t. j. aj reálne v súlade s článkom II. zmluvy o pôžičke došlo k odovzdaniu peňažných prostriedkov vo výške 100.000 eur, ktorá skutočnosť je však esenciálnou, keďže ako bolo vyššie uvedené, bez odovzdania peňažných prostriedkov, buď v hotovosti (čiže z ruky do ruky) alebo bezhotovostne nevznikne medzi stranami zmluvný vzťah o pôžičke, a to práve z jediného pragmatického dôvodu, a síce pre reálny charakter zmluvy o pôžičky. To konkrétne znamená, že žalobca musí preukázať nielen uzavretie zmluvy o pôžičke, ale súčasne aj reálne poskytnutie peňažných prostriedkov, ktorú skutočnosť rigorózne vyžaduje zákon. Dôkazné bremeno pritom zaťažuje veriteľa, ktorý musí bez pochybností preukázať odovzdanie peňažných prostriedkov dlžníkovi. V uvedenej súvislosti súd upriamuje pozornosť žalobcu, ako aj jeho právneho zástupcu nato, že dôkazom o odovzdaní predmetu pôžičky nie je podpísanie zmluvy o pôžičke s textom, ktorým dlžník podpísaním potvrdzuje prevzatie sumy, ktorá mala byť predmetom požičania. Pokiaľ táto skutočnosť je za stavu spochybnenia nepreukázaná inými skutkovými okolnosťami, nie je možné dospieť k záveru, že suma, ktorá mala byť požičaná, požičanou skutočne bola (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/26/2019 z 30. mája 2019). K podobnému záveru prišiel Krajský súd v Nitre, ktorý v rozsudku č. k. 25Co/289/2012-127 z 31. októbra 2012 uzavrel, že podpísanie zmluvy o pôžičke s textom, podľa ktorého deň podpisania zmluvy je zároveň potvrdením prevzatia pôžičky s ohľadom na skutkový stav súdnej veci, nie je dôkazom o reálnom odovzdaní predmetu pôžičky. V naznačenej súvislosti súd uzaviera, že ani poukaz žalobcu, že reálne poskytnutie peňažných prostriedkov vyplýva z podpísaných zmlúv, nie je dôkazom o poskytnutí peňažných prostriedkov, čo celkom jednoznačne vyplýva z vyššie uvedenej judikatúry.

2.3. Pozornosti súdu neušla ani skutočnosť, že žalobca na pojednávaní tvrdil, že v konaní si uplatňuje nárok na základe zmluvy, ktorá bola bezhotovostnou pôžičkou, ktorá skutočnosť je v priamom rozpore s článkom II zmluvy, kde sa strany mali dohodnúť na poskytnutí peňažných prostriedkov v hotovosti pred podpisom zmluvy. V tejto súvislosti je súdu úplne zrejmé, že žalobca nevedel preukázať svoj nárok žiadnymi dôkazmi, zostal úplne pasívny, hoci preukázateľne pozitívne vedel, že dôkazné bremeno je na jeho strane. Rovnako zostal pasívny jeho právny zástupca, ktorý absolútne neprodukoval žiaden dôkaz, hoci podľa názoru súdu ako subjekt znalý práva, musí nevyhnutne vedieť, aké dôkazné prostriedky, aké dôkazy musí označiť, aby bol v spore zo zmluvy o pôžičky úspešný. V tejto súvislosti súd aj žalobcovi aj jeho právneho zástupcovi dôrazne vytkol, že súdu predložili súkromnú komunikáciu takmer o rozsahu 300 strán, bez toho, aby presne poukázali na konkrétny dátum komunikácie, z ktorej malo vyplývať poskytnutie peňažných prostriedkov žalovanej v takej výške ako tvrdil. Z predmetnej komunikácie podľa názoru súdu nevyplývala žiadna taká skutočnosť, ktorá by preukazovala poskytnutie

finančných prostriedkov vo výške 100.000 eur žalovanej, pričom samotné tvrdenia žalobcu sú vo vzájomnom rozpore, pretože si protirečia aj s listinnými dôkazmi.

2.4. Pokiaľ žalobca predložil výpis z elektronického bankovníctva „George“ podľa ktorého mal uskutočniť prevod sumy vo výške 93.709,15 (inak podľa výpisu prevodu 93709,51 eura) až dňa 28. decembra 2016, táto skutočnosť je opäť v rozpore so zmluvou o pôžičke, kde dlžník v článku II. mal potvrdiť prevzatie sumy najneskôr do 30. novembra 2016, a to v hotovosti (ktoré vyhlásenie však nie je samo o sebe dôkazom). Takýto prevod určite možno označiť za nesúvisiaci s predmetom sporu, podľa názoru mohol súvisieť s inými pôžičkami žalobcu a žalovanej, respektíve mohol sa týkať ich vzájomných obchodných aktivít s odpadom, do ktorého mal žalobca investovať. Pokiaľ žalobca poskytol predmetné finančné prostriedky žalovanej bezhotovostne, tieto však nemohli byť titulom predmetnej zmluvy o pôžičke, pretože v danom čase mali byť poskytnuté výlučne len hotovostnou formou. Vo vzťahu k zostatku sumy 6290,85 eura, ktorá mala byť poskytnutá len v hotovosti (so sumou prevodu 93.709,51 eura ani nie je zhodná so žalovanou sumou, keďže súčet predstavuje 100.000,36 eura), žalobca vypovedal, že dôkazom je podpísaná zmluva o pôžičke, pričom v súlade s judikatúrou uvedenou v bode 38. samotné podpísanie zmluvy, ktoré má byť potvrdením prevzatia prostriedkov, nie je dôkazom o poskytnutí peňažných prostriedkov. Okrem toho, je absolútne nelogické, v rozpore so zmluvnými ustanoveniami, že žalobca mal poskytnúť pôžičku v dvoch splátkach, čo však nevyplývalo z dokazovania. Podľa názoru súdu zmluva o pôžičke ako reálny kontrakt ani nevznikol, pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažovalo a síce, nepreukázal reálne poskytnutie peňažných prostriedkov žalovanej ako dlžnícke.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 25Co/13/2023 z 27. júla 2023 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov konania (výrok IV. a V.) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V odôvodnení v bode 9. odvolací súd uviedol, že preskúmaný rozsudok nespĺňa požiadavky riadneho odôvodnenia rozhodnutia. Jedným z dôvodov zrušenia rozhodnutia je nedostatočné, takmer arbitrárne a až možno svojvoľné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd v prvom rade poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa vôbec v napadnutom rozsudku nezaoberal dôkazmi predloženými žalobcom, predovšetkým predloženou písomnou zmluvou o pôžičke, z ktorej vyplýva, že žalovaná svojim podpisom (overeným štátnym orgánom) potvrdila prevzatie peňazí. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku iba skonštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že žalovanej finančné prostriedky poskytol. Už vôbec sa nezaoberal skutočnosťou, že žalobca písomnou zmluvou preukázal uzavretie zmluvy o pôžičke, v ktorej žalovaná svojim podpisom potvrdila prevzatie požičanej sumy. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neodôvodnil, z akého dôvodu tento dôkaz odignoroval. Taktiež sa nezaoberal skutočnosťou, a ani nezdôvodnil, prečo vychádzal z tvrdení žalovanej, napriek tomu, že žalovaná vôbec svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázala.

3.2. Ďalším dôvodom bolo hodnotenie dôkazného bremena. V danej veci bolo nesporné, že žalobca tým, že predložil súdu písomnú zmluvu o pôžičke, v ktorej žalovaná svojim podpisom (overeným štátnou inštitúciou) potvrdila prevzatie peňazí, preukázal svoje tvrdenie, že žalovanej poskytol finančné prostriedky uvedené v tejto zmluve. Za situácie, že žalovaná v konaní iba všeobecne tvrdila, že jej žalobca peniaze neodovzdal, bez akéhokoľvek iného dôkazu, dôkazné bremeno tvrdenia a preukázania, že jej peniaze neboli odovzdané, prešlo na žalovanú. Žalovaná však žiadny dôkaz na preukázanie tohto svojho tvrdenia nepredložila, resp. ani nenavrhol vykonať. Súd prvej inštancie nepovažoval v tejto súvislosti ani za potrebné žalovanú k tejto skutočnosti vypočuť. Postačilo mu iba strohé konštatovanie žalovanej, že žalobca jej peniaze neodovzdal. Odvolaciemu súdu je jasné a zrejmé, že nie je možné preukázať negatívne skutočnosti, avšak povinnosťou žalovanej bolo minimálne sa snažiť vyvrátiť tvrdenia žalobcu o poskytnutí finančných prostriedkov za situácie, že sama svojim podpisom (overeným) prevzatie finančných prostriedkov od žalobcu potvrdila. Odvolací súd poznamenal, že žalovaná bola v celom konaní pred súdom prvej inštancie úplne pasívna. Iba jedno jediné vyjadrenie, a to jej právnym zástupcom, poskytla súdu, v ktorom iba jednou vetou uviedla, že žalobca jej peniaze neodovzdal. Žiadne skutočnosti, okolnosti, resp. dôkazy, či vyjadrenia, ktoré by toto tvrdenie žalovanej preukázali a vyvrátili tvrdenia žalobcu o poskytnutí peňazí, súdu neposkytla. Súd prvej inštancie aj na

tejto skutočnosti (pasívite žalovanej) založil svoje rozhodnutie a žalobu žalobcu zamietol. Vôbec nebral do úvahy tvrdenia žalobcu, že so žalovanou uzavrel viaceré zmluvy o pôžičke, nevyhodnotil vôbec komunikáciu, ktorú žalobca súdu na preukázanie svojich tvrdení poskytol. Z uvedeného dôvodu bol záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalobcom predčasný.

3.3. Odvolací súd sa nestotožnil ani s dôvodom súdu prvej inštancie, pre ktorý rozhodol zamietnutím žaloby žalobcu, a to pre rozporné vyjadrenia žalobcu týkajúce sa poskytnutia finančných prostriedkov žalovanej, či to bolo hotovostným poskytnutím peňazí, resp. bezhotovostným. Ak súdu prvej inštancie vyvstali tieto rozpory, bolo jeho povinnosťou ich odstrániť, či už výsluchom samotného žalobcu, resp. aj vykonaním navrhnutých dôkazov. Žalobca v priebehu konania navrhol vykonanie dôkazov za účelom preukázania reálneho poskytnutia peňazí žalovanej, avšak súd prvej inštancie tieto dôkazy nevykonával s odôvodnením, že mal tento návrh na vykonanie dokazovania urobiť skôr, čo však neurobil, hoci mu v tom nič nebránilo, pretože skutočnosti, ktoré uvádzal, mu museli byť známe už v čase, keď mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie. Poukázal na ustanovenie § 153 ods. 1 CSP o sudcovskej koncentrácii. V tejto súvislosti odvolací súd iba dodal, že nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13. decembra 2022 sp. zn. 7Cdo/262/2021). Súd prvej inštancie však návrhy žalobcu, ktorými sa snažil preukázať poskytnutie finančných prostriedkov žalovanej, ktorá skutočnosť je bezpochyby rozhodujúcou pre rozhodnutie v danej veci, vôbec neakceptoval s odôvodnením, že neboli predložené pred pojednávaním. Ak súd prvej inštancie pri rozhodovaní o vykonaní dôkazov vychádzal z uznesenia Krajského súdu v Trnave, odvolací súd sa s týmto nestotožnil a iba zdôraznil, že uznesenie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím, ktoré je právne záväzné pre rozhodovanie v iných veciach. Súd prvej inštancie sa odvolával na pasivitu žalobcu a oneskorené (až na prvom pojednávaní) predložené návrhy na vykonanie dokazovania, ktorá pasivita musí ísť na úkor žalobcu. Skutočnosťou, že žalovaná vôbec svoje tvrdenie o tom, že žalobca jej neodovzdal predmet pôžičky nepreukázala, resp. nemala ani snahu vyvrátiť tvrdenia žalobcu, súd prvej inštancie odignoroval. Žalovaná bola v priebehu celého konania úplne pasívna, nezúčastnila sa pojednávania a ani na odvolanie žalobcu, jeho tvrdenia a dôvody v ňom uvedené, vôbec nereagovala. Z uvedeného dôvodu odvolací súd iba konštatuje nedostatočné zistenie skutkového stavu.

3.4. Odvolací súd sa vyjadril aj k námietke premlčania vznesenou žalovanou, v tomto smere sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neakceptovaní námietky premlčania, keďže nárok žalobcu premlčaný nie je.

3.5. Záverom odvolací súd poukázal na vyššie uvedené závery o nedostatočnom zistení skutkového stavu, nesprávnom právnom posúdení, nevykonaní navrhnutých dôkazov, nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku v dôsledku ktorých nemal inú možnosť, ako napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátiť na nové konanie.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré odôvodnila ust. § 420 písm. f) CSP a ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k nesprávnomu procesnému postupu, ktorým malo byť žalovanej znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uviedla, že odvolací súd umožnil žalobcovi napraviť zjavné a závažné pochybenia spôsobujúce jeho dôkaznú núdzu, a teda umožnil žalobcovi na druhý pokus pokúsiť presvedčiť súd o dôvodnosti svojho nároku napriek tomu, že v prvom konaní pred súdom prvej inštancie preukazovaniu svojho nároku nevenoval skoro žiadnu pozornosť a potrebu. Žalovaná uviedla, že opakovane poprela poskytnutie pôžičky v písomnom vyjadrení z 26. mája 2022, z 22. apríla 2022 a z 08. júna 2021, tak aj prostredníctvom právneho

zástupcu na pojednávaniach.

4.1. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná uviedla, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu premlčania, kedy sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o tom, že nárok žalobcu nie je premlčaný. Uviedla, že je to v priamom rozpore s rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, v rámci ktorých bolo prejednávané premlčanie nárokov, pri ktorých nebola dohodnutá splatnosť dlhu, resp. táto bola ponechaná na vôli veriteľa. Uviedla rozhodnutia R 1/1998 a R 28/1984, podľa ktorých premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k vzniku dlhu. Jediným odchylným rozhodnutím je 4Cdo/146/2008 z 31. júla 2008.

4.2. Záverom žalovaná žiadala zmeniť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že potvrdí rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 16C/32/2021-349 z 19. septembra 2022, a teda žalobu zamietne v celom rozsahu a zároveň uloží žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v plnom rozsahu.

5. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

7. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). V danom prípade žalovaná namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP.

9.1. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

9.2. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

9.3. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a)

až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

10. Žalovaná dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10.1. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého (kasačné, procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení.

10.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje.

10.3. Tieto právne názory sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1354 a 1355) ako aj ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (uznesenie 3Cdo/236/2016 z 19. januára 2019, R 19/2017).

11. Podľa názoru dovolateľky je dovolanie prípustné aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP v otázke určenia začatia plynutia premlčacej doby pri splatnosti záväzkov, pri ktorých nebola dohodnutá splatnosť dlhu, resp. bola ponechaná na vôli veriteľa.

12. Dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorú dovolateľka vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je vylúčená, keďže nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

13. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovanej podľa ust. § 420 písm. f) CSP a ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné nie je, dovolací súd ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, podľa ust. § 447 písm. c) CSP odmietol.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (ustanovenie § 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.